

Departmanu za anglistiku
Nastavno-naučnom veću Filozofskog fakulteta

Predmet: Recenzija rukopisa udžbenika *The Literary Can of Worms: Introduction to the Study of Literature* dr Sanje Ignjatović

Odlukom Nastavno-naučnog veća Filozofskog fakulteta broj 95/1-8-7-01 od 2. aprila 2025., imenovana sam za recenzenta rukopisa dr Sanje Ignjatović pod nazivom *The Literary Can of Worms: Introduction to the Study of Literature*.

The Literary Can of Worms: Introduction to the Study of Literature dr Sanje Ignjatović je udžbenik za studente osnovnih studija anglistike na Filozofskom fakultetu u Nišu, za obavezni predmet Uvod u studije književnosti. Napisan na engleskom jeziku, rukopis na impresivnih 290 strana studente uvodi u osnovne pojmove vezane za studije književnosti i književnu kritiku uopšte, a zatim upoznaje i sa osnovnim pretpostavkama, a ponegde i sa ključnim tekstovima, najznačajnijih (književnih) teorija i pokreta dvadesetog i dvadeset i prvog veka, zaključno sa ekokritikom.

Udžbenik je organizovan u dve velike celine. Nakon predgovora (str. 10-12), sledi prva, dalje podeljena na sledeća poglavlja: Uvod (str. 12-14); Pripovedanje (str. 14-24); Književna teorija i kritika (str. 25-39); Poetika (str. 40-49); Periodizacija (str. 49-53); Ključni koncepti u studijama književnosti (str. 55-72); Teorija žanra (str. 73-79); Osnovni elementi književnog teksta (str. 80-102); Književne figure i sredstva (str. 103-118); Opšte odlike proze (str. 120-148); Opšte odlike poezije (str. 150-161), i Opšte odlike drame (str. 162-174). Sva poglavlja su dalje podeljena na kraća potpoglavlja; svako, u duhu negovanja intelektualne radoznalosti kao ključne odlike univerzitetskog udžbenika, sadrži odeljak sa sugestijama za dalje čitanje i samostalno istraživanje. Cilj ovog prvog dela jeste studentsko upoznavanje, razumevanje, i usvajanje onih termina i koncepata koji su neophodni u pisanom i usmenom razmatranju književnih (ali i kulturnih) tekstova na akademskom nivou, počev od književnih vrsta, rodova, konvencija, žanrova i stilskih figura, pa do koncepata poput katarze, mimezisa, fokalizacije, temporalnosti, fabule, sižea, autora i naratora, da navedem tek neke. Sva teorijska razmatranja bogato su ilustrovana primerima, u rasponu od „Skromnog predloga“ Džonatana Svifta, pa do Tolkinovog *Hobita* i *Pokorovanja* Mišela Uelbeka – opet, navodim tek neke od mnogobrojnih naslova. Kao dodatne ilustracije formalne književne analize, čitaocima su

predstavljena i detaljna razmatranja kratke priče „Beba“ Krega Bojka; pesme “Aunt Jennifer’s Tigers” Edrijen Rič, i komada *Važno je zvati se Ernest* Oskara Vajlda.

Već ova celina na preko 170 stranica bi mogla da stoji samostalno kao izvanredan univerzitetski udžbenik, ali autorka se tu nije zaustavila. Drugi deo ovog rukopisa nosi naziv Književna teorija, i organizovan je u sledeća poglavlja (od kojih svako, kao i u prethodnom delu, sadrži odeljak koji predlaže naslove za dalja istraživanja): Fenomenologija (str. 178-180); Marksizam i književna teorija (str. 180-183); Psihoanaliza i književna teorija (str. 184-190); Strukturalizam i književna teorija (str. 191-197); Formalizam (str. 198-199); Nova kritika (str. 200-202); Modernizam (str. 203-207); Poststrukturalističke teorije u književnosti (str. 208-212); Bahtin i dijalogizam (str. 213-217); Novi istorizam (str. 218-219); Hermeneutika i teorija recepcije (str. 221-222); Postmodernizam i književna teorija (str. 223-240); Feminizmi (str. 241-253); Kritička teorija rase (str. 255-257); Postkolonijalne studije (str. 258-261); Narativ i interdisciplinarnost (koji sadrži odeljke: Naratologija (str. 262), Kognitivna poetika (str. 263-266), Teorija mogućih svetova i književnost (str. 266-267)), i Ekokritika (str. 269-270). Ova celina uključuje i završna, pronicljiva, razmatranja o antiteoriji, kao i budućnosti teorije uopšte (str. 272-278). Najznačajniji predstavnici i ključni tekstovi predstavljeni su sažeto ali precizno, što treba istaći kao poseban kvalitet jer, koliko god se poglavlja lako čitala, odgovoriti imperativu sažetosti i preciznosti, naročito kada se predstavljaju mislioci poput Fukoa, Deride, Barta, nije nimalo lak zadatak. Autorka nikada ne gubi iz fokusa književnost: naročito kada predstavlja one teorije koje su proizašle iz direktne političke borbe i aktivizma (razni talasi feminizma, kvir studije, postkolonijalizam, kritička teorija rase, pa i ekokritika), dr Sanja Ignjatović prevashodno razmatra implikacije ovih „platformi“ za bolje razumevanje književnih tekstova. Ovakva orijentacija je, sasvim ispravno, sugerisana već samim naslovima pojedinih poglavlja.

Nakon Književne teorije, sledi Zaključak (str. 278-280), Bibliografija sa 58 bibliografskih jedinica navedenih po abecednom redu (str. 280-286), i Indeks imena i pojmova (str. 286-290). Bibliografija, treba naglasiti, ne uključuje one naslove koji su već predlagani za dalje čitanje, inače bi spisak bio još duži.

Udžbenik *The Literary Can of Worms: Introduction to the Study of Literature* dr Sanje Ignjatović ambiciozno je zamišljen i uspešno realizovan; napisan je na besprekornom engleskom jeziku, sa zaista impresivnom širinom zahvata. Njegova posebna vrednost jeste i stil

pisanja, odnosno, prilagođenost izlaganja vrlo zahtevnog materijala publici kome je namenjen – mladim ljudima na samom početku studija engleskog jezika i književnosti. Autorka, naime, uspešno spaja analitičnost i duhovite opaske (izdvojene kurzivom); precizne definicije sa direktnim, povremeno čak neformalnim obraćanjem; tekstove velikih teoretičara i odlomke iz romana Džejn Ostin sa brojnim primerima iz svakodnevnog života i popularne kulture koji su poznatiji mlađoj populaciji. Ovakav specifičan stil doprinosi čitateljkinom utisku da prisustvuje živim i uzbudljivim predavanjima izuzetno posvećene univerzitetske profesorke, koja ponekad poseže i za neočekivanim (ali svakako dobrodošlim) primerima i poređenjima ne bi li studentima približila teoriju i nauku o književnosti, probudila njihovu radoznalost, i demonstrirala da studije književnosti omogućavaju, između ostalog, i bezbednije kretanje kroz mnogobrojne narative kojima smo izloženi svakodnevno, čak i kada ne čitamo poeziju ili romane. Znanje je moć, a svakim paragrafom, *The Literary Can of Worms: Introduction to the Study of Literature* svedoči da je njegova višestruko talentovana autorka posvećena prenošenju osnažujućeg naučnog i stručnog znanja mladim kolegicama i kolegama.

Preporučujem rukopis udžbenika *The Literary Can of Worms: Introduction to the Study of Literature* dr Sanje Ignjatović za štampu, sa velikim zadovoljstvom.

U Nišu, 16. 4. 2025.

prof. dr Danijela Petković

